

FremSAT den 13. marts 2024 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Lisbeth Bech-Nielsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om revision af lov om vagtvirksomhed

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2024 at nedsætte et udvalg, der inddrager de relevante parter fra vagtbranchen med henblik på at kunne fremsætte et lovforslag om revision af lov om vagtvirksomhed, der skal sikre, at loven bliver mere tidssvarende.

Bemærkninger til forslaget

Indledning

Den nuværende vagtvirksomhedslov er fra 1986 og er ikke blevet ændret væsentligt siden da, og der peges fra flere sider på, at der er behov for en revision af loven, som er blevet stærkt utidssvarende. Som professor emeritus dr. phil. Henrik Stevnsborg afslutter sin artikel om vagtvirksomhedsloven: »Vagtvirksomhedsloven og vagtbekendtgørelsen synes således at være kommet så meget ud af trit med virkeligheden, at tiden synes moden til at underkaste både lov og bekendtgørelse et eftersyn«. (»Det offentlige rum og det private rum – Om politivirksomhed og vagtvirksomhed«, af professor emeritus dr. phil. Henrik Stevnsborg, Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet, publiceret i Tidsskrift for Kriminalret (TfK2024. 1.), jf. Retsudvalget alm. del – bilag 130).

Fra flere sider i branchen og pressen beskrives desuden, hvordan sikkerheden for vagterne er utilfredsstillende og ikke er fulgt med tiden. DR har tidligere afdækket, at vagterne oplever et stigende antal trusler og manglende tryk i jobbet (»Michael patruljerede alene på Nørrebro: Politikere vil have vagter til at køre sammen to og to«, www.dr.dk, den 30. marts 2021). Det samme billede tegnes af Vagt- og Sikkerhedsfunktionærernes Fagforening (VSL), som bl.a. beskriver de farlige arbejdsforhold, som vagterne kan være udsat for, når de udfører deres arbejde, og som efterlyser større sikkerhed for vagterne (»VSL: Ingen vagter skal gå alene i udsatte boligområder«, vsl.dk, 26. april 2021).

På baggrund af beretningerne om trusler i vagtbranchen lovede den daværende justitsminister i 2021 at kortlægge omfanget og gå i dialog med branchen. Det er imidlertid forslagsstillernes opfattelse, at der ikke er sket noget siden.

Forslagsstillerne finder på den baggrund, at der bør ned-sættes et udvalg, som inddrager de relevante parter i vagtbranchen, og skal undersøge de nedenfor nævnte elementer for at gøre vagtvirksomhedsloven mere tidssvarende.

Krav om risikovurdering

I Danmark halter vi bagefter Sverige. I Sverige skal man udarbejde en risikovurdering af vagternes arbejde, så vagterne af hensyn til deres sikkerhed ikke tvinges til at udføre en opgave på egen hånd. Det forpligter arbejdsgiveren til at sætte det fornødne antal vagter på en opgave. Dette er dog ikke et krav i Danmark, hvorfor det ikke er ualmindeligt, at en vagt er alene på en opgave f.eks. i et udsat boligområde. Desuden er overfaldsalarm ofte en udgift, som vagtselskaber kan fravælge. I loven indgår der ikke et obligatorisk krav om, at vagter skal kunne kommunikere med og sende sporbar en overfaldsalarm til en af politiet godkendt kontrolcentral (Bekendtgørelse om vagtvirksomhed). I dag er det en vejledende aftale i branchen at bruge en sporbar overfaldsalarm. Men så længe det ikke er fastsat i en lov, kan Arbejdstilsynet ikke give arbejdsgiveren et påbud. Derfor er det nødvendigt ved lov at gøre det obligatorisk at bruge en sporbar overfaldsalarm. Derudover finder forslagsstillerne det nødvendigt, at brugen af personbårne kameraer (body-

cams) indgår som en obligatorisk del af risikovurderingen, såfremt en vagt skal arbejde på et sted, hvor der er særlig risiko for at blive udsat for vold.

Det er forslagsstillerne frygt, at selskaber for at kunne vinde et udbud vil spare på sikkerheden ved at sætte færre vagter på en opgave eller spare på sikkerhedsudstyr. Derfor bør der indføres et krav om en risikovurdering i Danmark, hvor ovenstående også indgår som en del af risikovurderingen.

Gør loven tidssvarende

Der er 37 år efter vagtvirksomhedslovens tilblivelse stadig formuleringer i loven, hvis betydning der er uklarhed om. Anvendelsesområdet for loven nævnt i § 1, stk. 1, er uklart og vagt. Dette giver alt for meget rum til kreativ fortolkning, som forslagsstillerne finder afvigende fra lovens egentlige formål. Selv eksperter kan ikke afgrænse og definere »tilsyn« præcist. Der er også konkrete priskrav, der ikke længere giver mening, fordi de ikke er fulgt med samfundets prisudvikling. Da man fastsatte prisen for at blive autoriseret vagtvirksomhed til 5.000 kr., var det meningen, at det skulle være en betydelig sum og sikre seriøse spillere på markedet. Men tiden er løbet fra dette beskedne beløb, hvilket også ses på, at der er mere end 400 autoriserede vagtselskaber. Derfor bør autorisationsomkostningen hæves for at styrke kvaliteten af branchen.

Opstramning af reglerne vedrørende autorisation og godkendelse af vagter

Ifølge loven er det et krav, at vagtvirksomheder er autoriserede og vagterne er godkendte. Derfor bør der føres en effektiv kontrol med, at dette også overholdes. Men i dag er det ikke et krav, at politiet skal føre tilsyn med vagtvirksomhederne. Det er alene en mulighed. Sikkerhedsbranchen har oplyst, at de gennem de seneste år har anmeldt omkring 35 virksomheder for ulovlig vagtvirksomhed, mens Rigspolitiet i 2018 oplyste, at der var 12.715 danskere, der havde et aktivt vagtkort. Men branchen anslog selv, at omkring 6.000 af dem var aktive i branchen (»Vagtbranchen kritiserer politiet for manglende kontrol«, fyens.dk, den 29. januar 2018).

I et svar til Retsudvalget fremgår det, at tilsyn med vagtvirksomhederne ikke sker, fordi det blot er en mulighed. I svaret tegner der sig ligeledes et billede af, at der i meget begrænset omfang føres tilsyn af politiet (Retsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 925, folketingsåret 2022-23, 2. samling). I et andet svar til Retsudvalget fremgår det ligeledes, at der i perioden 2020-2022 ikke er tilbagekaldt nogen autorisationer (Retsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 927, folketingsåret 2022-23, 2. samling). Et yderligere svar til Retsudvalget viser desuden, at der i meget begrænset udstrækning pålægges sanktioner i forbindelse med politiets tilsyn af vagtvirksomheder (Retsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 941, folketingsåret 2022-23, 2. samling)

Forslagsstillerne mener således, at tilsynet skal ændres, så det er obligatorisk og ikke blot en mulighed.

Forslagsstillerne mener ligeledes, at det ikke bør være muligt at udøve vagtvirksomhed uden autorisation alene ved at kalde vagterne noget andet end vagter, f.eks. trygheds-personale, eventvagter, security el.lign., når disse personer udfører reelt vagtarbejde, men slipper uden om lovens krav ved at betegne sig som noget andet end vagter. Problemet er udtalt ved byfester, markeder, festivaler og lign., hvor man ser »securitypersonale«. Et udvalg bør derfor også se på, hvordan vagtens opgaver defineres tydeligt, så virksomhederne ikke kan omgå kravene i loven blot ved at kalde opgaven noget andet end vagt.

Hvis virksomheder eller offentlige myndigheder selv ansætter vagter, gælder kravene i vagtloven ikke. Hvis eksempelvis en kommune, et ministerium eller en privat virksomhed hyrer egne folk og kalder dem vagter, kan de bruge hvem som helst uden krav til uddannelse og politigodkendelse. Det skævvrider, hvad man kan forvente af en privat, uddannet, vandelsvurderet og godkendt vagt over for en såkaldt »egenvagt«, som ikke skal have uddannelse, godkendelse eller andre kvalifikationer. Det giver ligeledes risiko for social dumping, når vagten ikke er uddannet og kan tilbyde billigere arbejdskraft. Det bør derfor indgå som en overvejelse, hvordan man kan ensrette kravene. Første skridt er allerede taget i forbindelse med de kommende trygheds-vagter i kommunerne, hvor man kræver samme efteruddannelse og vandelsgodkendelse, uanset om vagten er ansat af kommunen eller kommer fra en privat vagtvirksomhed.

Endelig er det alt for let at få autorisation som vagtvirksomhed, og det er omvendt alt for svært at miste den igen. I et tilfælde fik en vagtvirksomhed lov til at beholde sin autorisation på trods af 19 klare brud på vagtloven (»Fradømt retten til at drive vagtvirksomhed«, www.securityuser.com, den 28. september 2012). Senere fik samme vagtvirksomhed frataget sin autorisation. Det skete dog, først efter at sagen endte for landsretten. Herefter blev autorisationen frataget for 1 år.

Eksemplerne viser, at der findes vagtvirksomheder, som overtræder loven uden konsekvens, fordi det i praksis næsten er umuligt at få domstolene eller politiet til at fratage dem autorisationen. Forslagsstillerne finder, at der jævnligt bør være myndighedskontrol og en pligt til, at politiet i forbindelse med lovbrud tilbagekalder autorisation af vagtvirksomheder og godkendelser af vagter. Sidstnævnte er en mulighed for politiet i dag, men det sker alt for sjældent.

SikkerhedsBranchen, den danske brancheforening for sikring og sikkerhed, oplyser, at en del af løsningen kan være at lave vagtkort med udløbsdato samt en efteruddannelsesordning, hvor vagterne skal til en prøve f.eks. hvert tredje år og derefter får fornyet deres vagtkort. Der findes i dag en certificering, som en del af branchen allerede er certificeret efter og bliver auditeret på to gange årligt. En løsning kunne derfor være, at disse certificerede vagtvirksomheder kommer lettere igennem myndighedskontrollerne ved at fremvise deres certifikat. Denne ordning findes på arbejdsmiljøområdet, hvor en såkaldt kronesmiley fører til lettere kontroller fra Arbejdstilsynet. Det er problematisk og sætter tilliden over styr, at seriøse virksomheder lader sig autorisere og

bruger godkendte vagter, mens andre virksomheder sælger ikke-autoriserede vagtydelser, ligesom det tilmed er konkurrenceforvridende. Borgerne skal kunne have tillid til, at det, de rent faktisk hyrer, er en autoriseret vagt.

Autorisation bør også gælde installatører

En vagtydelse består oftest af flere ydelser, som ydes i en sammenhæng, f.eks. sikringsydelser som alarm, kontrolcentraler og vagt. Men hvor der er lovkrav om politigodkendelse og uddannelse af vagten og autorisation af vagtvirksomheden i forbindelse med kontrolcentraler og vagtvirksomhed, stilles der ikke tilsvarende krav til den montør, der installerer alarmer og kameraet. Dette virker ikke logisk, al den stund at montøren kan have adgang til koder m.v., men hvor vedkommende i princippet kan komme fra gaden eller have relationer til kriminelle miljøer. Derfor bør der stilles samme krav til installatører af elektronisk sikring (alarmer, tv-overvågning og adgangskontrol) som til leverandører af vagtydelser og til vagter. Der findes utallige eksempler på, at alarmer er koblet fra ved indbrud, uden man kan påvise, hvem der har gjort det, eller hvordan det er sket. Der er et begreb for det: »indbrud uden alarm«.

Uddannelse

I dag er der ingen krav om efteruddannelse, selv om opgaverne og samfundets forventninger til vagterne løbende ændrer sig over tid. Der bør derfor indføres krav om efteruddannelse f.eks. hvert 3. år. Gennemførelse af efteruddannelsen bør knyttes sammen med fornyelse af legitimationskortet for den enkelte vagt, således at vi sikrer, at det er aktive og opdaterede vagter, der løser opgaverne.

Forslagsstillerne finder ligeledes, at erhvervsuddannelsen som sikkerhedsvagt med tiden skal være den eneste indgang til at opnå autorisation som vagt. I dag kan det nuværende grundlæggende 6 ugers AMU-kursus i at være vagt også være en indgang, men fremover skal der kun være én indgang.

Parkeringsvagter

Parkeringsvagter står i dag helt uden for personkredsen i lov om vagtvirksomhed. Parkeringsvagter har derfor f.eks. slet intet krav på uddannelse i dag, hvilket er et stort problem.

Parkeringsvagter er mindst lige så udsatte for vold og farligt alenearbejde som vagter og bør derfor også være omfattet af personkredsen i lov om vagtvirksomhed.

Vagtvirksomhed på steder med almindelig færdsel

I dag må vagter ikke patruljere (observere og melde) i det offentlige rum såsom industrikvarterer, bytorv, gågader m.v. Dette er allerede tilladt i vores nabolande. Skal der patruljeres i indbrudsplagede industrikvarterer, skal en række virksomheder gå sammen om det, for at vagterne må observere på deres rute. Derfor ønsker SF, at der gives mulighed for, at vagter kan få lov at observere og melde i industrikvarterer, hvor der ikke er mennesker i ydertimerne af døgnet. Der findes også steder, hvor man i dag gerne må tv-overvåge, men hvor en vagt ikke må udføre sit arbejde

de. Der er en ubalance mellem vagtvirksomhedsloven og tv-overvågningsloven. Det giver ikke mening, at man nogle steder må tv-overvåge og lagre optagelser, men ikke må have et levende menneske stående og observere. Man må til gengæld gerne sidde og holde øje med det samme område på en skærm via tv-overvågning. Det gælder en lang række virksomheder og butikker omfattet af tv-overvågningslovens

§ 2, stk. 1, nr. 4, og alle offentlige myndigheder, som i øjeblikket må overvåge 30 m ud i det offentlige rum (hvor der er almindelig færdsel). Stillerne foreslår, at et udvalg vil skulle afklare, hvorvidt det i givet fald vil være hensigtsmæssigt at indføre tv-overvågningslovens skelnen mellem almindelig adgang og almindelig færdsel i vagtloven.

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af lov om vagtvirksomhed.

(Beslutningsforslag nr. B 192)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.